

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

26-12-70/7-1-71

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Φερεός*.....
 (παλαιότερον ὄνομα: *Συβίσται.*), Ἐπαρχίας *Κορινθίας*
 Νομοῦ *Κορινθίας*.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Καραχά-
 λιος Νικόλαος*.. ἐπάγγελμα *Διδάσκων*.....
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Φερεός Κορινθίας*.....
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *11*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Μητρόπουλος Νικόλαος*.....

ἡλικία *60*..... γραμματικαὶ γνώσεις *Απόφοιτος Σχολειοῦ*
Κορινθίας..... τόπος καταγωγῆς *Φερεός*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΕΛΦΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκὴν ποιμνίων; *διὰ σπορῶν: Λίμνες, Μοζώχι, Πηδουόκι, Διὰ βοσκῶν: Κομινιές, Φαρόμαμπος*
 Ὑπῆρχον αὐταὶ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα; *Χωρὲται*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μόνας κλπ.
Αἱ πρὸς σπορῶν εἰς τοὺς χωρικοὺς, αἱ πρὸς βοσκῶν εἰς Κοινότητα
7α.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του; *εἰς μερίδας περιητώδεις διατηρεῖται εὐμενῶ-
 μένῃ, εἰς ἄλλας δὲ διανεμέται*.....

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (με καύσιν: α) τῆς καλάμιας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Μέτ' ἔτι μὲν κόπρον βοῶν καὶ αἰγοπροβάτων...

.....

.....

.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Ἄπὸ τοῦ έτος 1935*.....

ε'. Ἄπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Ἰδὲ μὲν εἰδηροῦν ἄροτρον ἀπὸ τοῦ 1935 αἱ δὲ γεωργικαὶ μηχαναὶ τὸ 1948.*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιοῦτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Ἐκ μονοφυλλοῦ ἢ μονοφτεροῦ ἢ Γερμανοῦ*

ἢ καὶ χωματεροῦ, τὸ δὲ δίφυλλο ἢ δίφτερο

ἢ καὶ πετρώδη. Ὁ εἰδηροῦντος, καὶ ἡ προμήθειά του ἐγένετο ἀπὸ Δελβίνι ἢ Κιάτο.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτροῦ μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

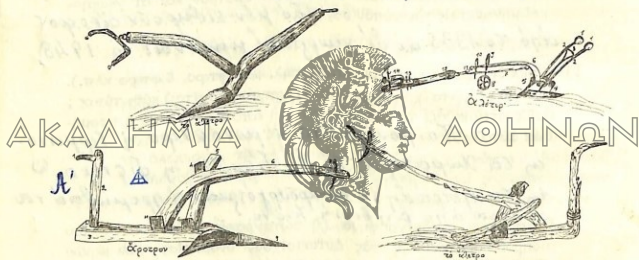

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) *ἀπὸ τοῦ 1961*.....

3) Μηχανὴ θερισμοῦ *ἀπὸ τοῦ έτος 1954*.....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *ἀπὸ τοῦ 1954* ..
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ *ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950* ..
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ἐκ παλαιῶν γεωργῶν μόνος τ.αυ.*

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ; *ἢ τὸ ἂν σήμερον δὲν ὑπάρχει.*

- 3) Ἰχθυογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

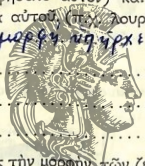
(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. **Βο.εξ., ζ.μιο.κοι., ι.η.η.οι. και. ο.νο.οι.**
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; **Δ.νο.**
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; **Ναι!**

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). **Μία μορφή πη. ἔρχε. ἢ. ε. κ. ο. ν. ι. φ. ο. μ. ε. η.**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. **ἢ. εὐ. ο. ν. ι. φ. ο. μ. ε. η.**
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). **Κουκιά.**
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; **εἰς φ. κ. ο. ν. ι. φ. ο. μ. ε. η.**
Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Β'

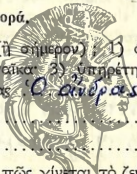
Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. *Τὸ ζῶον (ἐμάς) φέρει τὰ λαμαρία, μὲ δουλικά, χάντζο ὅσον ηοῖνεῖ, ὁ ἀρβενικός, χάντζο τῶν τροβημάτων, τὰ τροβημάτα, ηοῖνον καὶ ἡοῖνωμαῖοιουλο. Τὰ δύο τροβημάτα ἐνώκονται μὲ τὰ ηοιχοῖνεῖα καὶ ὁ χάντζο τῆς ηοιχοῖνεῖας μὲ τὸν χάντζο τοῦ αἰρότερου.*

ζ. Ἀροτρίασις (ὄρωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄρωγωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Ὁ ἀνδρας μὲ ἐπὶ τὸ ηοῖνεῖον (ἰδιοκτῆτης).*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ

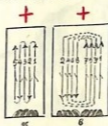

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Σήμερον δὲν γίνεται ἀροτρίασις μὲ ξύλινον ἄροτρον.*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *μὲ ηοιχοῖνεῖα καὶ ηοιχοῖνεῖα. Β'*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄρωμα μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία). *Μὲ ἄχοινιά τῶν ἀσοῖων. τὰ αἰμα εἰνεῖ δερμένα ἐπὶ τῶν μεραγῶν τῶν ζῶων (μαηοιχοῖνεῖα) καὶ ἐπὶ τῶν ηοιχοῖνεῖων τοῦ αἰρότερου.*

- 4) Σχεδιάσατε πώς γίνεται παλαιότερον (επίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);
- Ἰσὸν μὲ πλοῦς δὲ εὐφρόνου, αἰχλαρτε μὲ ἀνοιγομένῃς αὐλακίαις καὶ αἰχλαρτε περιφερειακῶς.....*
- ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);
-

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀρουῦ γίνεται (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (ἑλλ. σπορὴς ἢ σποριές, ντάμιες, θιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); ἔχινετο καὶ ἐξαμνησθέντα καὶ γίνεται 2 βέ. βηριέξ ἢ περιέριται ὄργωσ. βυνησθως... λέγονται.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; *Ναι, με αὐλακιάν.*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; *Ὁμοί. ἄρου. ἑο. ἑδαφος. ἐντα. ἵσον. ἐπιχινύς καὶ περιέριται.*

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. *Πλαγίως καὶ ὕνι. Δείξτε γραμμὴν.*
-

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *εἰς ὄρμ.*.....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορὰς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Ἐγίνοντο τρεῖς ὀργώματα, κατὰ τὴν ἰσχυρίαν τῶν πρώτων, τῶν μαζομαζῶν, τῶν δούλερα καὶ τῶν τῆριτων. τῶν φθινόπωρον. Ὀνομασίαι: Βαδύ ὀργωμα - διβόλισμα καὶ γύρισμα.....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπατήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἐγίνοντο δύο τῶν πρώτων ὀργωμάτων φθινόπωρον καὶ τὸ διβόλισμα τὴν ἰσχυρίαν.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Δὲν βυρκοῦμεν καὶ ἀγρονομίαις. Ἐγίνοντο ἐναλλάξ.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *Σίτου κριθῶν, τρεῖς. Ἀραβοσίτου, τρία καὶ γυ-*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;.....

Ὁ κάμμος καὶ ἡ γροδίαι......

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

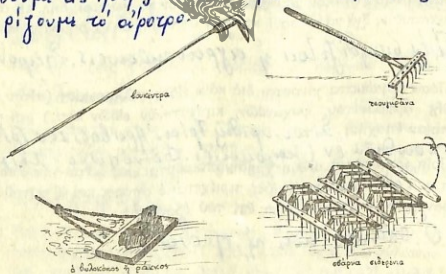
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; Γ.β.α. ξιόνι.....

..(Ἐλλειψοειδῆ μικρὰ βιδιὰ ράβδος ἕως ἔχει βοτρυδοειδῆ ἐν τῷ αἵμαρον τῶν βουκέντρων ..(Κοιμ. τ.ε.η.).....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Ν.οι, δι.β.β.β.μα. μοι. ε.βοφ.νι.β.μα.....

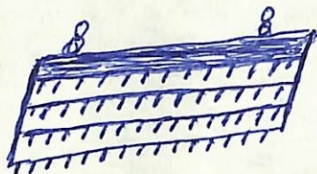
3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων)

Μὲ τὴν ε.βοφ.νι.β.μα. ἐπιφέρουμε τοὺς βύζους καὶ γίνε-
ται ἰσοπέδωσις τοῦ ἀγροῦ, μὲ τὴν δι.β.β.β.μα. ἐπι-
φέρουμε τὴν πέτρα καὶ τὰ χόρτα καὶ μὲ τὸ ξιόνι κολλο-
ρίζουμε τὸ αἶμαρον.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου: π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπά κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ΣΙΔΗΡΑ ΖΒΑΡΝΑ.

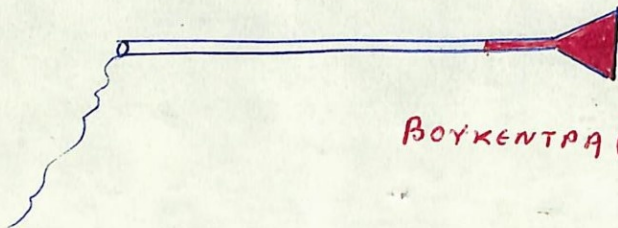
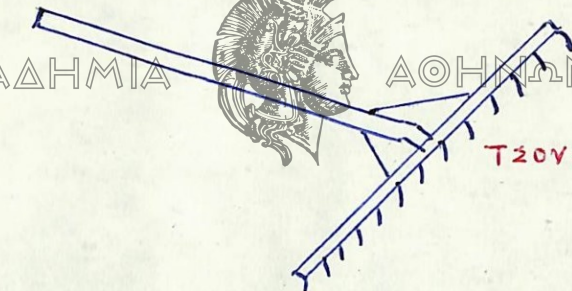

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

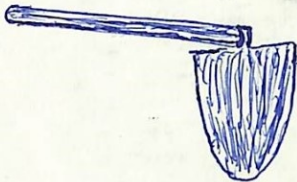
ΑΘΗΝΑΝ

ΤΣΟΥΓΓΡΑΝΑ

ΒΟΥΚΕΝΤΡΑ (ΣΙΟΝΙ).

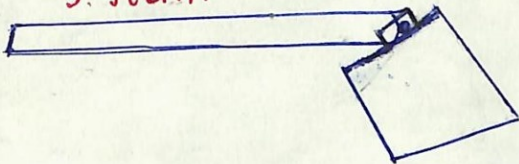
1. Ξυνάρτζ

2. Κασμός

3. Τβαπί

4. Ξυνοίρα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

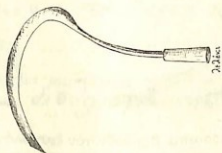
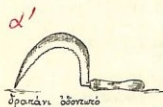

ΑΘΗΝΩΝ

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Με δρεπάνι.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἔπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Ἦταν ἢ το ποῦ εἶναι ὁ Τύπος τοῦ δρεπανίου (α')

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Με κόσσα.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)

Ἦ ὀδοντωτή. Με δρεπανιοῦ, ὀμαλή. Με κόσσα.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; Με κόσσα.

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αυτά τὰ θεριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Οἱ βιδυροὺχοι*.....
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ναὶ, ἐπεὶ ἀγροὺ δέν ἀνεκωκυέβαν λαοὶ μακρονομῆς*.....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *εἰς 15-20 ἕνα τοῦτα ἀγροὺ τοῦ ἐδαίφους*.....

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Κοιμισίς*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχίαι, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀγαθὲς ἔχουν ἐπὶ τοῦ ἐδαίφους ἑαὶ χερόβουλα*.....

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς).....

Ἐποθετοῦνται ἐλαφροειδῶς 5-6 χερίες καὶ 3 ἔχανλοι 3 μοῖρια.....

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Ναι, αἰθρῶν γε. ἢ ἐνοφθίσις ἢ μέραν τριτην ἢ Σαββατον.*

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Ναι. "Φέγγε τό φέγγε-ράνι μου", "Τούτη γῆ κυροῖ-Γιὼρχανία", "Πρώω θε' γηλή ροιχαύλα", "Ὁ θος τὰν ἤλιο τὸν πωιτῶν γαν ἡδύει ναί βακιζαῖη, κ.α.*

6) Πῶς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ῥάβδον τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. *Στὴν γῆν τῆς χωρῆς τῆς θου δεριζοῦται θερεν τῶν αἰθρῶν ἡλιο σιδερίετο για τροφή τῶν (ἐξέμω εὐνη) τῶν πουλιῶν.*

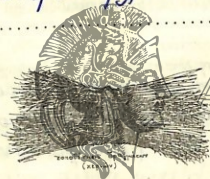
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν στάχων.

1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων στάχων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχους εἰς τὸν ἥλιον πρὸς, ἔθρανισιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ὁμείως μετὰ τὸν δεριεμὸν καὶ τὴς βραδυνῆς ὥρε για νὰ μὴν ἔκιν ἀρδισί.*

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μῆπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὰ δεμάτιασμα ἐγίνετο καὶ ρίκεται...
 αἰθρὸς τοὺς νευλιέρους. Τὰ χερύθηρα μίλια...
 φέρει ὁ ἴδιος ἢ οἱ θερισταί. Τα χερύθηρα
 ταυοδετοῦνται εταυροειδῶς ὡς δε...
 ματιασμοί, χερύθηρα καὶ εταυροειδῶς...
 βίμωνιν ἢ βαύρηα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποποθετοῦντο;.....

Τὰ δεμάτια εταυροειδῶς καὶ εἰς ἕνα μέρος
 καὶ ταυοδετοῦνται καὶ δεματίζονται.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ὄλεθ' ὅσ' ἔως 1910.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Γίνεται.....*

Ἰσὺ Μαίριου. μῖνα.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν. *Ὅταν ἡ ἐπιτοκίς τοῦ αἰθροῦ εἶναι μεγάλη ἢ ἐξαιρετικὴ γίνεσαι μὲ τὸ ἄροτρον, ὅπου δὲ εἶναι μικρὰ μὲ τὸ ξινόρι....*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσημθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκου). Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Νοί. Αἰ. κτηνο-τροφεία. Ἐφαίνονται το. φθινόπωρον, ἔκιν. ἄνοιξι. ἠροτοῦ. μαρτηρίου. (ὅτι γαζομάζωμα) κὴ τουλαί με' μόββα, ξηραίνονται ἐξ' τοῦ αἰθροῦ καὶ ἔπειτα δένονται δερμάτια καὶ ταποθετοῦνται ἐν τῶν αἰχυρομασίβων.*
- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Ἰσὺ ἄνοιξι, θυνίδας με' μόββαν.*
- (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) τὸ Τριῦρανον γιὰ τὸ μαίζωμα
 μου τὸ ἔνυμα γιὰ τὸ δέμα.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δερματιῶν πρὸς ἀλώνισμὸν. Συνκεντρῶντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μεταφέρονται ἐξ τοῦ αἰζῶνι.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμὸν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

Θεμωνοστασίον. Τοποθετοῦνται ἐξ ἑωρὸν
 θυνηδὸς μακρὰ 10 δακτ.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γενήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; Ναι, ὑπῆρχεν.....

ἀνέμοθεν ἀλώνι μου ἐμὲ ἐγένετο...
 ὁ χωρισμὸς τοῦ μαρτηοῦ ἀπὸ τοῦ αἰ-
 ἴουρα.....

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Μέγα. ἐξ τοῦ χωριοῦ μου ἐξῆ.

ἀπὸ αὐλαὸς τελευταῖως ἐξῆ ἀπὸ τοῦ χω-
 ριοῦ μου ἐξ ἀπὸ τοῦ εἰν μετὰ νύκτα τῶν
 500 μ. ἀπὸ τοῦ ἑλῶνιο οἴκου τοῦ χωριοῦ.

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἐάν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
 σίς του, δηλ. με ποῖαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *ἴσχυρα*
ἔχουν ἐπιπέδου τοῦ ἰδίου του ἀλάνι. Παλ-
δαίμν. ὁμωσ. ἐναι ἀλάνι ἀνήκει ἐπὶ δύο ἢ καὶ
ἠερίββότερα αἴτια καὶ ὅποια αἰζηνοῦν κίβειρα!
- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ;

... *Ὄλησ' 10^{μη} τοῦ λῆου ἐπὶ 15^{μη} Αὐγούστου.*

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάγραμμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *ἴσχυρα καὶ τὰ*
δύο εἶδη, ἴσχυρα καὶ με δαίπεδον με ἠλάμν
καὶ με δαίπεδον ἐκ πλάκων...

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
 ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων) *Διὰ τὰ χωματάλωνα ἢ ἐπιπέδων*
γίνεται με ἠλάμν (ἐπάλειψις) ἐκ κώπρου
βοῶν καὶ ἀχύρων ἐπὶ τὰ πετράλωνα
ἀπὸ κώπρου καὶ διάφορα κόπρου...

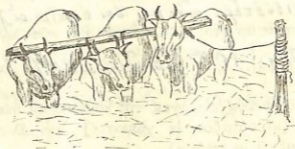
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

... *Ὄλησ' ἐννέμην ὁμωσ. ἠένη ἡμέρας*
πρὸ τοῦ αἰζηνοῦ...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰοῦνδήποτε ἄλλον.

Κνίξι μῆτ. ἡέριξ τῶν εἰνύλων. Το ποδεζούμε-
νοι. ὀρδίωσι. Γυρίζον. και. τῶν δεικτρῶν.
ἡμέραν. και. αἰ. τ. γ. ἰ. ν. ο. υ. και. εἴ. τι. ἡ. ἐ. ρ. ἰ. ἔ. ὀ. ἔ. ρ. ἂ. ν.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχρυστοίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένου ζῶου (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιοῦ ξύλινος στῆλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηχερός,
στρούλουρας, δουκάτη, βουκάτη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδίουγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρονται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Διὰ τῆς μακροσυνίσεως τῶν εὐλαχύνων νῆρ. ἡε-
ρι. φε. ρ. ο. μ. ἰ. ν. τῶν. ὀ. ρ. δ. εἰ. τῶν. ὀ. ὠ. σ. ἰ. ὠ. τ.
αὐ. ῥ. ε. τ. α. και. τῶν. ἡ. ἔ. ρ. ὀ. μ. ἰ. ν. ο. υ. και. εἴ. τι. ἡ. ἐ. ρ. ἰ. ἔ. ὀ. ἔ. ρ. ἂ. ν.
ἡμέραν. ὀ. ρ. δ. ἰ. ω. σ. ἰ. ὠ. τ. και. εἴ. τι. ἡ. ἐ. ρ. ἰ. ἔ. ὀ. ἔ. ρ. ἂ. ν.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειῆς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειῆς περι-
τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλώνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Μία ὥρ. μ.ε.τὸ β.ὸ. αἶναι λοζήν και
 ἄνεμ. κ.ε. με' τὴν δύση τοῦ ἡλίου.....

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

τὸ δουκράνι (τριμύρον) τὸ φτυαίρ.
 (ξύλινα).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δουκράνι δ. 2421

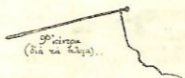
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπουσιν στάχυν ; . **Ναι**

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Διά τὰ βόδια ἢ βοσκίται και διά τὰ
 ἀγρο-μον. δ. 2421 ὁ Καμ. 2615.....

15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . .

.. *Δειῶμαι ο. ἕνα Δειῶμαι*
ἑκὼν ἡμέραι

16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

.. *λέγονται "Δειῶμα"*

17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἴδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικὰ ἀλωνιστὰ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστὰ καὶ ἀγωναῖτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδινὰ ἢ ἀγνακὰ καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν . . .

.. *ἐννοῶσι ἀγωναῖτες μετὰ ζῶα τῶν οἰκτερω-*
χῶν. δύο-δύο ἢ τρεῖς-τρεῖς μαζὺ βυκεταί-
ρικῶς. Πραγμότερον ὑπῆρχον εἰδικοὶ ἐργαζο-
μενοὶ ἀλωνιστὰ. "οἱ βοσκμοῖδες"

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

.. *Οὐκ ἔμφοι ἰσοπέδητες ἐχωρίσουλα μετὰ τὸ*
"κοπάνισμα"

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

.. *ἔλέγετο μάφινος ζ' ἢ το ἀγὸ η δάτονα*
μῆκους ἐνός η ηρ μέτρον

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.) *ἕως τῶν ἐξ. μ. ν. ἢ εἰς φαιεῖς. ρεβύθια - κωνικὰ. ῥ' εἰς βίβον. ὄτων. ἡρομει. ζαι. 2. Περὶ μικροῦ προσότου.*

κοπανοὶ τροφικῆς

ἕως κοπανιστοῦ διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ αἰροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο ἴδιον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *ἕως τῶν ἐξ. μ. ν. ἢ εἰς φαιεῖς. ρεβύθια - κωνικὰ. ῥ' εἰς βίβον. ὄτων. ἡρομει. ζαι. 2. Περὶ μικροῦ προσότου.*

21) Ποῦ ἐτοποιητοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

.. εἰς τὰ ἀλώνια ἐπιγέγραται μὲ μόνον β. κωδ. ὄν
 Γ. ὄν διαχωρισμὸν τοῦ ρυθμοῦ.....

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ..'Ο.χ.ι.....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιοτικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Τὸ ἔτος 1950.....

Ἡδὲ αἰθ. ἀγγλ. ἐργασίαν (Ἡλείου)

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐταίμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικρογιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

.. λειῶμα.. λέ. τὸ δικριάνι,
 Γ. ὄν φουάρ. καὶ Γ. ὄν βαίρωμα.....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

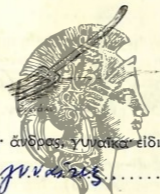
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ἐθίμματα.. Πρωτοῦ μαχνηδῶ χαρμίσθαια...
Ἐθιμῶν ἐτό. Ζεῦμα ἐλαφρῶς.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Πο' Ἰμφοιάνι καὶ φτυάρι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῆ ;

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Ἐκόμπια καὶ ἀποχωρῆται ἀπὸ αὐτῶν
ὁ καρπὸς μετὰ τὸ ἔθιμματα.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

οἱ μικροὶ κοκκοὶ μετὰ τὸ πλάκισμα γ'.....
 οἱ μέγιστοι, οἱ δὲ μέγιστοι μετὰ τὸ δριμύνη.....
 καὶ τὸ δριμύνη (χόρται ἀποξηραίνονται ἐν αὐτῷ
 δρο.).....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ;
 Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις, καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Ναί. Μὲ τὸ φτυάρι εἰς αὐτὸν κορυφῆς καὶ ἐταυρῶν εἰς τὴν κορυφὴν ἐμπηγνύεται τὸ φτυάρι.....

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Ἄρκετον μὲν φουμάρι.....

γιὰ τὰ ποντὰ τὰ ἐντομα.....

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλὰ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλωνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχείον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *εἰς τὴν αὐχρὸν μαζιέθῃ*.....

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοῦς καλυτέρουσ στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;....

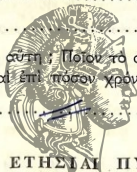
*Μετὰ τὸν ἀεριεμόν, διατρέποντοσ τὰ μαζιέτε-
ρα. (ἰ. ἐν τριῶν) σταίχουα*.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμόν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ὁχι.....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκρίες, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Δὲν ἐκνυδιζομαι οὔτε ἐκνυδιζομαι ἀνάμμα
φωτιᾶς ἐξ ἐκτὸς περιόχου Φενεού*.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ;....

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναί, άπό ποιον μέρος ;

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποια αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξορκία, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

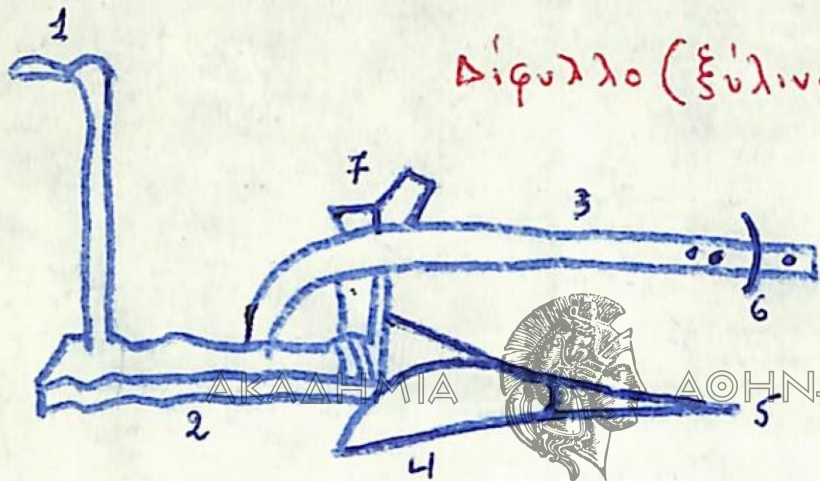
ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

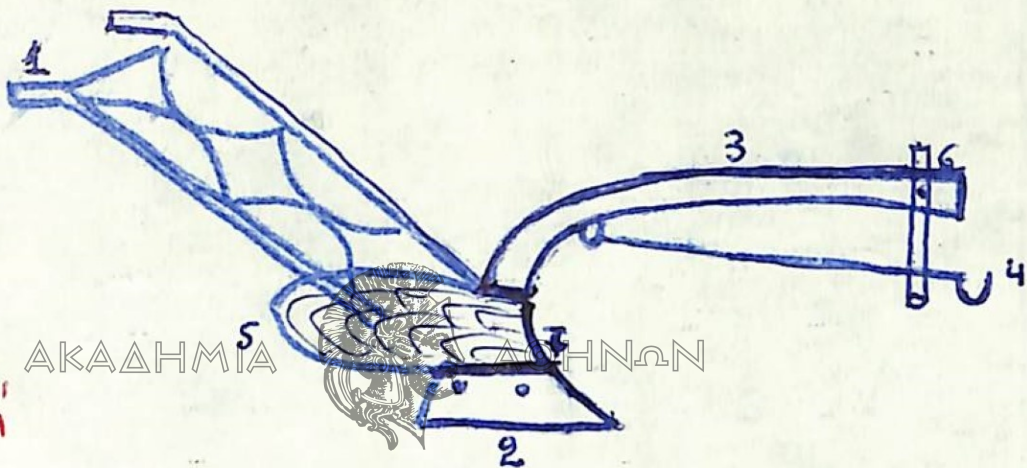
Δίφυλλο (ξύλινο).

1. Χειρολαβή
2. Αίγερση ούδα
3. Ξυλόνι

4. Φτερά
5. Ύψι
6. Πρόζα
7. Κουρούνα.

Β' Μονόστερο ή Γερμανό

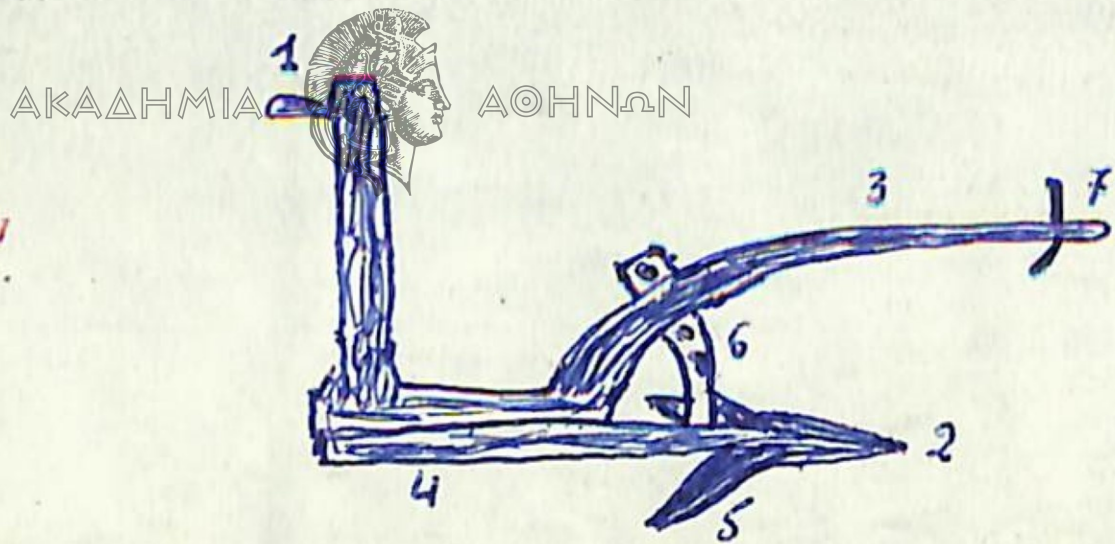

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

- 1. χειρολαβή
- 2. ΰψι
- 3. σταβαίρι
- 4. Γάντζος
- Φτερό
- Κλειδί
- Σπείδη

Α' Δίφυλλο ἢ δίφυτρο (βιδυροῦν)

1. χερρολαβή
2. ὕνι
3. σταβαίρι
4. ἀλετροπόδα
5. φτερά
6. κουρούνοι
7. πρόγχοι ἢ κλειδί

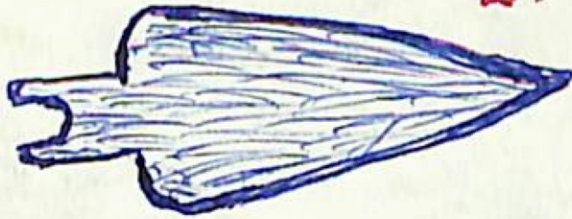

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

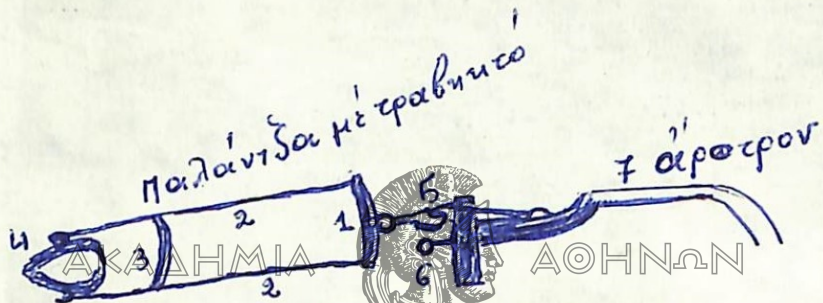
ΑΘΗΝΩΝ

2.

1

1. Παλαίντσα
2. Τραβητικά
3. Πρωκείγουλο
4. Πιπιαρί
5. Γάντζος
6. Κλειδί αέροτρον
7. Αέροτρον.

1. Σηαίδη Διφτέρου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2. Σηαίδη μονοφτέρου (Γερμανῶ)

1. Δρεπάνι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κλειδί

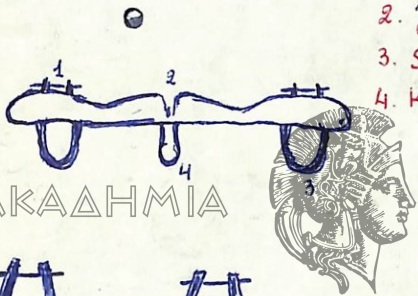
δαβή

σημείον

κομβόξυλον

2. Κόβρα

1. Μπιζεύλι
2. Τυγός
3. Σέλλα
4. Κουλούρι

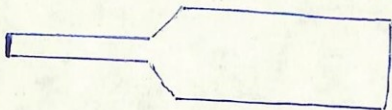
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Σέλλα.

1. Κόρησος

2. Διυρίαις

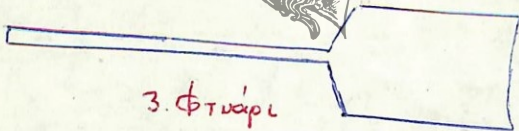

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

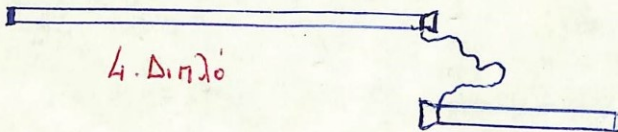

ΑΘΗΝΩΝ

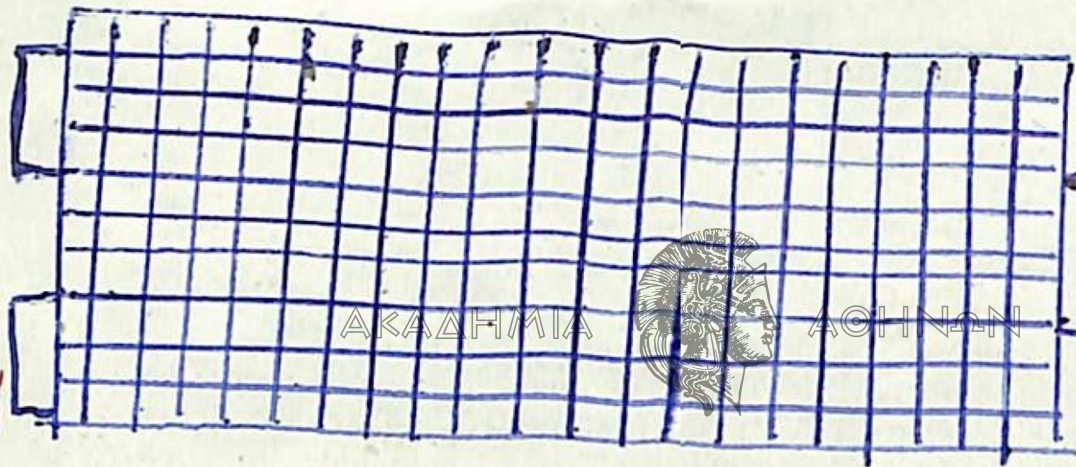
3. Φτυάρι

4. Διηλό

Δριμόνι

Χειρογράβη

Συρίξις 6ε
δ'ιχαλο.

1

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Τοῦ χωρῆσιμου βίου ἀπὸ τῆς προετοιμασίας διὰ τῶν σπορῶν τῶν Σιμητριάσιμων μέχρι τοῦ ἀδλωτισμοῦ καὶ τῆς ἀποδημείσεως αὐτῶν εἰς τὴν περιοχὴν ΦΕΝΕΟΥ - ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Τὸ χωρὶον Φενεὸς εὑρίσκεται εἰς τὴν ὄρεινὴν Κορινθίαν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Κράϊδη καὶ ἔχει ὑψόμετρον 1000 μ. Ὁ πληθυσμὸς του ἀνέρχεται εἰς 400 κατοίκους. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρῆσιμου ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν ἐν τὴν σημερινὴν περιοχὴν (ἀπὸ τοῦ 1830), ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν ἐν γῆρῳ. Εἰς τὴν τομὴν τῆς γεωργίας ὁ τρόπος καλλιέργειας ἦτο μέχρι τοῦ ἔτους 1940 πρωτόγονος καὶ ὑπογεωδῆς. Μὲχρι τοῦ ἔτους 1940 τὸ πρῶτον ἀδλωτίζοντο αἱ ἐξῆς ἐπιμέρους διατάξεις διὰ τῶν σπορῶν, ἡ γεωργία τῶν ἀδλωτισμῶν καὶ ἀποδημῶν τῶν Σιμητριάσιμων:

Τὸ ξυλάλεκτρον ἦτο τὸ μοτακιδιὸν αἶτρον μὲ τὸ ὄμοιον ὀρχάνουλο σὲ ἄγροι. Ἡ ζωὴν κτήνη (Φουσιεῖ) ἦτο τὸ μόνον θήλασμα. Ἡ κτηνοτροφία τῶν ζῴων (βοσάνιμα) ἐγένετο διὰ τῆς χειρὸς. Τὸ δρέπανον ἦτο διὰ τὸν θριβῶν, οἱ δὲ "βοσκίδες", διὰ τὸν ἀδλωτισμῶν τῶν βιτηρῶν. Μὲ τὸ λεγόμενον "λίχνισμα", ἐγένετο ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ μαρῆου ἀπὸ τὰ ἀχυρα. Ὁ μαρῆος ἐκασθρίζετο ἀπὸ τὰ λεγόμενα "νομοσια", μὲ τὸ δριμόνε. Αἱ νομιλίας αἱ ὑπαρχονταὶ σήμερον τοῦ εἶτον ἦσαν ἀγνωστοί. Ἦτο γνωστὸν μόνον "τὸ ἀεωρόσταρο", καὶ τὸ "μαυραγαίνε", μὲ τὸν "μπρινιά",

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1940 καὶ ἐντεύθεν ὁ τρόπος καλλιέργειας τῶν Σιμητριάσιμων ἐβεβαίωθη αὐθιγῶς.

Τὸ ξυλάτερον ἀντικειμενικῶς ἀπὸ τὸ εἰδυροῦν
"δύφτερο" ἢ "δίφυλλο", ἐχρησιμοποιοῦν καὶ ἕτερον
ἄριστον καὶ λεγόμενον "μονόφτερο" ἢ "μονόφυλλο",
ἢ "Γερμανό", (διὰ τὰ χιματερά χιμαίφια) καὶ τέλος
ἤλαθε ἢ βεφαί του "τραυτέρ",

Τὰ χιματὰ διπλάσονται ἤρχισαν νὰ χρησιμοποιοῦνται
πάλιν, ἢ δὲ παλαιετροφή τῶν δίφωτων νὰ γίνετα
διὰ ραντίσματος μὲ φάρμακα (Σιδανιουτόνα).

Οἱ ἰομήνες, ἐχρησιμοποιοῦνται γλίον διὰ τὸν διρι-
βρόν, ὁ δὲ ἄλτωνισμός γίνετα ἀπὸ τοῖ λεγόμενα
"αἰθωνιστικὰ βυρροτῆματα",

Οὕτω, οἱ γεωργοὶ ἐπέτυχον μὲ ὀλιγότεραν, ἀλλὰ εὐεπι-
μακρινὴν καὶ ἐνδυχρονικμένην ἐργασίον καὶ μαγ-
λιέρικον, τὸν ὑπερδιπλασιασμόν τῆς παραγωγῆς
εἰς εὐκαίτερον εἶδος. "Ὁ τῶσμερὸν τὸ "νούμερο"
ἢ "ἔφτερο", καὶ ἄλλες πρῶτες εἰσὶν εἶναι ἄλλο
γνωστὴ εἰς τοὺς γεωργοὺς τῆς περιόχης Φενεοῦ.

Οἱ γεωργοὶ βουδόμενοι ἐπὶ τῆσιν καὶ ἀπὸ τὸν
Γεωπόνον τῶν Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν Γουίρας ἐβελτίω-
σαν ἐν περιεσσότερον τὴν ποσότητα καὶ ποιότητα
τῶν παραγομένων γεωργικῶν εἰδῶν.

Ὀνοματεπώνυμον καὶ στοιχεῖα πληροφοριῶν Γεωργού:

ΜΗΤΡΟΠΟΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ἐν Φενεοῦ Κορινθίας, ἐτῶν
60. ἀπόφοιτος Σχολαρχείου.

Στοιχεῖα Σὺλλογῆς:

ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ. Ἡ σὺλλογὴ αὐτὴ ἐγένετο
εἰς Φενεὸν Κορινθίας ἀπὸ 26 Σεπτεμβρίου 1970 εἰς
17^{ος} Ἰανουαρίου 1971.

Ὁ Σὺλλογῆς

Νίκου